

**Ponowna
ocena rozprawy doktorskiej
Pana mgra Bartłomieja Chrzanowskiego**

Rozprawa doktorska Pana magistra Bartłomieja Chrzanowskiego nt.: „Potencjał edukacyjny sportu młodzieżowego a napięcie anomijne i zagrożenia wychowawcze”, powstała pod kierunkiem dra hab. Przemysława Piotrowskiego na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Promotor pomocniczy dr hab. Małgorzata Michel.

W pierwszych słowach warto nakreślić kontekst wcześniejszy. Mianowicie w swojej ocenie z dnia 15.07.2019 r. wyartykułowałem w końcowej części następujące słowa: „W mojej ocenie w zasadzie każda część pracy wymaga istotnych uzupełnień, wzmocnień, a nawet nowych konstrukcji treściowych, o których wspominałem powyżej. Toteż zawartość merytoryczna przedłożonej do recenzji dysertacji nie pozwala mi ocenić jej pozytywnie. Krytyczne uwagi i wątpliwości nie dają podstawy do korzystnej oceny pracy, a tym samym nie powinna być przedmiotem dalszego procedowania, gdyż w mojej opinii nie odpowiada ona ustawowym wymogom. Decyzję jednak w tym zakresie pozostawiam odpowiednim organom Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie prowadzącym procedurę doktorską mgra Bartłomieja Chrzanowskiego. Zarazem składam także wniosek o ewentualne skierowanie rozprawy do poprawy, by ją uzupełnić, doprecyzować i zniwelować sygnalizowane w recenzji usterki i braki. Jeżeli Doktorant podejmie się dalszej pracy nad dysertacją w oparciu o powyższe wskazania, to wyrażam otwartość

ponownego zapoznania się z pracą.” Tak też się stało, gdyż na początku stycznia 2020 roku otrzymałem od Pana Prodziekana dra hab. Jacka Nowaka, prof. UJ., wraz z pismem przewodnim, datowanym na 30.12.2019 r. nową, a zarazem poprawioną wersję rozprawy Pana mgra Bartłomieja Chrzanowskiego, którą poddałem ponownej ocenie. Z uwagi na fakt, iż w pierwszej wersji oceny dysertacji odniosłem się do poszczególnych części i elementów pracy, żeby nie pomnażać tego, co już zostało wypowiedziane i ocenione, zogniskuję swoje rozważania na zmianach i modyfikacjach wprowadzonych przed Doktoranta w swojej pracy. W ostatnich słowach patrząc holistycznie na dysertację sformułuję ostateczną konkluzję.

Niewątpliwym i pierwszym pozytywem zaistniałej sytuacji, jest fakt iż Pan magister B. Chrzanowski podjął się niełatwego wszak zadania powtórnego namysłu nad istotą i kształtem swojej dysertacji pod kątem uzupełnień, wzmocnień, ale też konstruowania nowych obrazów, czy kreślenia wątków powiązanych znaczeniowo z podjętą w pracy problematyką. A ta jest ważna i w obecnych czasach szczególnie cenna, gdyż wiąże ze sobą wartość sportu z życiem tak społecznym, jak i jednostkowym. Taka narracja nabiera szczególnego wektora rozpatrywań, gdyż mówimy o młodzieży i na ich nastoletnie życie zerkamy również w spójności z pierwiastkiem sportu, a tym samym z ruchem fizycznym. Wcześniej stwierdziłem, iż „Praca jednak w mojej ocenie nie mieści się bezpośrednio w zakresie zainteresowań pedagogiki a kategoria sportu nie jest kategorią pedagogiczną.” Wskazałem również, że „trudno w pracy, a szczególnie w części teoretycznej zauważyć klarowny przekaz oparty na rzetelnej analizie przedmiotu, z wykorzystaniem fachowej literatury pedagogicznej.” W obecnej wersji pracy pomimo, że nadal zagadnienie sportu jest najważniejszym pojęciem, co zrozumiałe w pewnym sensie, to odnajduję starania Autora w zakresie pełniejszego nakreślenia i wyeksponowania w miarę możliwości pedagogicznych aspektów, tak w sensie bezpośrednim, jak i pośrednim odnosząc się m.in. do zagadnień potencjału edukacyjnego i zagrożenia wychowawczego. Doktorant dokonał również, co jest zauważalne w warstwie teoretycznej wzmocnienia i wzbogacenia toczonych deliberacji o

literaturę z zakresu nauk społecznych, a w tym dyscypliny pedagogika. Chciałoby się podświadomie jeszcze zintensyfikować i obudować sportowe wątki pedagogiczną elewacją, np. z pedagogiki sportu, wychowania przez sport, czy humanistycznych wartości rywalizacji sportowej, lecz finalnie należy uszanować pomysł mgra B. Chrzanowskiego na swoją pracę i konstruowane peregrynacje teoretyczne.

Część metodologiczna rozprawy została także uzupełniona, szczególnie w odniesieniu do stosowanej literatury metodologicznej, czego nie sposób było zauważyć wcześniej. Autor obecnie obudował swój metodologiczny wywód literaturą, korzystając m.in. z tekstów takich autorów jak: T. Pilch, M. Łobocki, J. Szumski, S. Palka. Doktorant pozostawił bez zmian artykułowany wcześniej problem główny – „jakie są uwarunkowania napięcia anomijnego u aktywnej sportowo młodzieży, jaki jest jego poziom oraz jakimi stylami adaptacji jest ono redukowane?” Moja opinia była następująca: „problem główny został skonstruowany niezręcznie, gdyż nie wiedzieć dlaczego Autor stosuje swoiste 3 w 1, czyli w obrębie jednego problemu zestawia trzy różne wątki”. Po ponownym namyśle mgr B. Chrzanowski postanowił pozostawić tak rozbudowaną wersję niniejszego problemu badawczego, jako swoistego przewodnika sytuującego eksploracyjne rozważania oraz bardziej oddającego sens założeń badawczych. Nie do końca popieram taki zabieg, lecz jestem w stanie zrozumieć tok rozważań Doktoranta.

W pracy uzupełniono też zapisy odnoszące się do zmiennych i wskaźników badawczych, bardziej je wizualizując i uwydatniając. Część „Charakterystyka osób badanych” została przekonstruowana, tzn. Autor dodał i doprecyzował informację o kryteriach włączenia badanych do poszczególnych grup, form aktywności sportowej oraz graficznie na wykresach zaprezentował podział grup: wyczynowej i rekreacyjnej. Niniejszy zabieg postrzegam pozytywnie. Istotnie uzupełnione zostały także informacje w zakresie miejsca i czasu realizacji badań. Wydaje się jednak, że w rozważania wdarł się pewien lapsus, jak się wydaje. Doktorant podaje, że badania w klubach sportowych odbywały się od czerwca do listopada 2016 roku, a badania z grupą kontrolną w szkołach – od września

do listopada 2016 r. Następnie konkretyzując poszczególne miejsca i łącząc je z datami, podaje iż badania z poszczególnymi grupami respondentów były przeprowadzone, np. 16.08.2019 r. (Wisła Kraków), 06.09.2019 r. (Garbarnia Kraków), 29.09.2019 r. (Gimnazjum nr 13 w Krakowie), czy 21.09.2019 r. (Gimnazjum nr 83 w Krakowie).

Warstwa badawcza, co do której w pierwszej recenzji podnosiłem szereg uwag, została względnie uzupełniona i tym samym merytorycznie wzmocniona. Ta część nabrała innego blasku, jakościowo różniąc się od pierwotnej wersji. Po pierwsze, materiał badawczy został właściwie pogrupowany, zgodnie z powziętymi założeniami wyeksponowanymi w problemach badawczych. Daje to poczucie przejrzystości, bez treści frywolnie ułożonych i czasami chaotycznie oderwanych od głównego wątku prezentowania materiału pozyskanego od grupy młodych piłkarzy i gimnazjalistów. Po drugie Doktorant dołożył starań, by oprócz tabelarycznej ilustracji danych liczbowych i ich opisu, pojawiła się w określonych momentach również ważna i niezbędna analiza danych oraz refleksja naukowa z tego wynikająca. Poszczególne wątki są powiązane ze sobą dając w miarę spójny wizerunek podnoszonej problematyki. Niemniej odczuwa się poniekąd w sensie ilościowym nutę niedostatku tak ciekawego poznawczo materiału. Po prostu chciałoby się więcej, co jednakowoż staje się asumptem do ewentualnych dalszych, panoramicznych badań w podnoszonym w pracy zakresie tematycznym i problemowym. W zdecydowanie poszerzonej i uzupełnionej części „Wnioski i podsumowanie” mgr B. Chrzanowski krok po kroku odnosi się do swoich założeń metodologicznych, konstruując narrację opartą na wynikach badań własnych. Takiej formy prezentacji zabrakło wcześniej. Odnajdujemy więc część z autorskim podsumowaniem i próbą całościowego spojrzenia na własny projekt badawczy pod nazwą „Potencjał edukacyjny sportu młodzieżowego a napięcie anomijne i zagrożenia wychowawcze”.

Podsumowując i sumując, chcę wyartykułować, iż doceniam ponowny wkład Doktoranta w kreację swojej dysertacji. Namysł i rozważania nad ostatecznym kształtem poszczególnych rozdziałów i części pracy wymaga

twórczego wysiłku i konkretnych decyzji. Po dokonanych poprawkach i uzupełnieniach, które w moim odczuciu były niezbędne, rzutują na dodatnią wartość pracy. Wzmocnienia w warstwie teoretycznej, ale też pełniejszy rys metodologiczny, połączony z badawczą przestrzenią okraszona próbą refleksyjnego i puentującego spojrzenia na wyniki eksploracji, pozwalają korzystnie ocenić pracę.

Wobec powyższego, mimo pewnych niezmiennie pojawiających się wątpliwości, być może wynikających z odmiennej perspektywy zerkania na niektóre sprawy eksponowane w pracy, to finalnie po wprowadzeniu poprawek rozprawę oceniam pozytywnie. Toteż stwierdzam zarazem, że dysertacja doktorska Pana mgra Bartłomieja Chrzanowskiego nt.: „Potencjał edukacyjny sportu młodzieżowego a napięcie anomijne i zagrożenia wychowawcze”, przygotowana pod kierunkiem dra hab. Przemysława Piotrowskiego, w dostatecznie akceptowalnym przez mnie stopniu spełnia wymogi Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki i tym samym może w mojej ocenie stać się przedmiotem publicznej obrony na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Stowom
Prof. Piłkuś